

Dodatek ogłoszeniowy do 6-go nru. 90595

Czasopisma Towarzystwa Aptekarskiego

Treść Nr. 6-go Czasopisma.

Wyniki najnowszych badań nad gruczolom tarczowym; Sapo kalinus. — Kronika naukowa. — Sprawy zawodu aptekarskiego: Sprawozdanie z 3-go posiedzenia Wydziału; Okólnik c. k. Namiestnictwa w sprawie spirytusu; Zezwolenie na utworzenie apteki w Boryni; Fundusz zapomogowy; Organizacya sekcji naukowych i tematy ogólne, postawione na porządku dziennym na IX. Zjeździe lekarzy i przyrodników w Krakowie. Program Wystawy; W sprawie nowej sekcji w Tow. „Unitas”. — Bilans majątku Gal. Tow. aptek. — Wiadomości bieżące.

Kalendarz farmaceutyczny

na rok 1900

Cena w oprawie 1 zł. 60 ct.

TREŚĆ:

Przepisy i taksy pocztowe, telegraficzne i wekslowe. Liczne tablice. Nowe leki dokładnie zebrane. Badanie wody ze stanowiska higienicznego. Notatki z receptury. Mieszaniny ochładzające, ogrzewające, niebezpieczne i t. p. Synonimy niektórych środków. Oznaczanie ciężaru właściwego z licznymi rysunkami. Ważniejsze rozporządzenia. Spis aptek i t. d.

zawierająca

żelazo i arsen.

Nadzwyczaj skuteczna
w niedokrewności, choro-
bach kobiecych i tychże
następstwach, w chorobach
nerwowych i skórnych itd.

Sprzedawce w wszystkich aptekach i składach.

HENRYK MATTONI, Wiedeń.

Aqua Laurocerasi

ze świeżych liści i z ścisłością odpowiadającą wymogom Farmakopei
austryjackiej Editio VII.

Paczki pocztowe à netto 4, ³ kilogramm. wody laurowej

po 2 złr. 80 ct. franco opakowanie.

Adres: **G. Christofolletti**, Apotheker u. k. k. Hoflieferant in Görz
(Küstenland). [18].

Praktykant przy końcu 3. roku

szuka posady do końca września b. r.

Łaskawe oferty pod adresem: **L. MENKES**, apteka pod
aniołem BIAŁA—LIPNIK.

Biuro chemiczno-techniczne

Dra Jürgensena, Boumlicherz

Całkowite urządzenia fabryk chemicznych i pracowni. Wszelkie aparaty dla
wielkiego i małego przemysłu chem. Ważne dla pp. Aptekarzy i Drogerzystów.
Biuro udziela wszelkich recept i przepisów, wchodzących w zakres **małego prze-
mysłu chem.** jako to nap.: do fabryk wódek, likierów, surogatów kawy, win
owocowych, miodu, octu etc. etc. dalej szuwaksu, smarów, atramentu, lakierów
pokostów, etc. etc. perfum, wody do ust, środków dezynfekcyjnych, pudru etc.
etc. przepisy na plastry, maści i t. p.

Adres: Chorążczyzna 17 Lwów.

Przybory służbowe dla Położnych

według rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrz-
nych z dnia 10. września 1897 (Dz. u. p. Nr. 216). w ele-
ganckiej kasetce niklowanej okrytej płótnem nieprzemakal-
nem oferuje pp. Aptekarzom **po cenie 12 złr. franco**

Droguerya Emanuela Schenkra

magistra farmacyi

we Lwowie ul. Słoneczna 1. 15.

Upraszam wszystkich P. T. panów kolegów, stale w zawodzie pracujących, którzy dotychczas dat statystycznych t. j. rok wstąpienia do zawodu i uzyskania stopnia magistra farmacyi nie nadesłali, ażeby to w jak najkrótszym czasie uskuteczнили, gdyż w przeciwnym razie w wyjść mającym szematyzmie z własną szkodą pominięci zostaną.

Emil Jeziński

apteka Mikolasza — Lwów.

Asystent farmacyi katolik

pracujący już kilka lat w zawodzie
poszukuje posady w miejscach kąpielowych lub na prowincyi.

Wiadomość w Redakcyi Czasopisma.

CUKIER MLECZNY

FARM. GERM. III.

najdokładniej przyszkowany

z gwarancją czystości

ma na składzie

dla hurtownych składów po cenach niskich

BUKA mleczarnia i fabryka mączki cukrowej.

BUK w Poznaniu.

Buk'er Molkerei u. Milchzucker Fabrik. Buk in Posen.

FABRYKA Opatrunków CHIRURGICZNYCH

M. L. DOBROWOLSKIEGO

W PODGÓRZU

poleca, pomimo znacznego podrożenia bawelny, po następujących cenach

WATEJ BRUNSA I. A. 100 kg. 180 K.

» » **II. B. 100 kg. 160 K.**

Watej szpitalną nieklejoną 100 kg. 140 K.

loco mój magazyn. Przy mniej niż 25 kg. waty na raz, o 20 h. drożej na kg. — Opakowanie po cenie kosztu.

Roczny wyrób waty 30 tysięcy kilogramów.

Inne opatrunki jak najtaniej, na żądanie z firmą apteki.

KRAJOWA FABRYKA Opatrunków chirurgicznych

Dra Bern. J. Hausmana

Mag. farm. we Lwowie.

Poleca P. T. Kolegom watej Dra Brunsa chemicznie czystą i odtłuszczoną, gazy jak najsumiennie impregnowane i wszelkie inne opatrunki w pięknym opakowaniu.

Plastry Dittricha i oryginalne amerykańskie, oraz wszelkie artykuły gumowe i kauczukowe utrzymuje stale na składzie.

Wykonanie zamówień rzetelne i szybkie.

Ceny umiarkowane

Cenniki darmo i opłatnie.

Dodatek do nr. 6.

CZASOPISMA TOW. APTEKARSKIEGO.

Uniwersytet Medyczny w Lublinie

nr inw.: CZ14b - 432

BG 90595/1900/30/6

LWÓW.

Nakładem galicyjskiego Towarzystwa aptekarskiego.

Z drukarni W. A. Szykowskiego.

1900.

Taksa dla leków nieobowiązkowych.

Nazwa leku	Ilość		Dawka najwyższa	
	gramów	halerzy	jednor.	dzienna
○ Acidum hyperosmicum †	0·10	140	0·015	0·05
○ " osmicum = A. hyperosmicum	—	—		
*○ " trichloracet	1	8		
*○ Acoinum †	0·10	14	znieczul. 0·10% rozczyzn.	
○ Aconitinum	0·01	4		
* Aether pro narcosi Merck	100	105		
Ammon. succinum	1	10		
○ Amygdopheninum	1	35		
Amylum Oryze pulv.	100	40		
○ Analgenum	1	44		
○ Aqua chloroformii	100	40		
○ Argoninum	1	18		
*○ Aspirinum	1	15	1·0	5·0
Benzinum	100	22		
Bismuth. carbonicum	1	6		
" lacticum	1	8		
" salicyl. bas.	1	8		
" subgallic.	1	6		
○ Bromalbacidum	1	26		
○ Bromalinum	1	20		
*○ Bromipinum	10	50	10·0	50·0
Cadmium metallic.	1	5		
* Calcium glycerino phosphoric cryst.	1	15		
○ Cantharidinum	0·01	10		
* Captolum solutum 25%	1	40		
Carniferinum	1	28		
○ Chelidoni. phosphoric.	0·10	82		
○ " tannic	0·10	82		
Chinidinum sulfur. (Gonchininum)	1	20		
Chininum	1	32		
" aceticum	1	32		
○ " arsenic.	1	32		
" citricum	1	28		
* " fero-chloratum sicc	1	62		
" hydrojodic.	1	32		
Chininum tartaricum	1	32		

Ano 206/5210

Nazwa leku	Ilość		Dawka najwyższa	
	gramów	halerzy	jednor.	dzienna
Chinoidinum puriss.	1	3		
" sulfuricum	1	3		
○ Cloralbacidum	1	26		
○ Cloralose	1	44		
*○ Citrophenum	1	25	0.50	6.0
○ Cocainum oleinic. 25%	0.10	8		
○ " salicyl.	0.10	18		
○ Coccionella	10	12		
" pulv.	10	18		
○ Codeinum hydrochloric.	0.10	14		
○ " hposphoric.	0.10	14		
○ " sulfuric.	0.10	14		
○ Coffeinum Natrio-bromat	1	20		
○ Colchieinum	0.01	6		
Conchae marin. pulv.	10	5		
Cortex Chinae rubrae pulv.	10	74		
" " " r. tus.	10	62		
*○ Dioninum †	0.10	30	0.02	0.08
Extractum Evonymi fluid. (Parke & Davis)			8.0	
Extractum Hamamaelis fluid.	10	18		
*○ " Mezerei aeth. spiss. †	1	20		
○ " Secalis cornut. bis depur.	1	25		
Ferratinum (Boehringer) in pastill. cum chocolad. à 0.50 p	50 Szt.	500		
○ Ferripyrium	1	32		
○ Ferropyrium	1	32		
Ferrum album liquid. Dr. Drees	100	100		
* " glycerino-phosphoric.	1	22		
Filmogenum	10	58		
Flores Calendulae sciss.	10	12		
" Cheiri	10	14		
" Malvae arboreae	10	8		
Formaldehydum solut.	10	14		
Formalin-Pastillen (Paraformaldehyd)	100 St.	280		
Formalinum	10	14		
Formolum	10	14		
*○ Geosotum (Guajacol. valerianic.)	1	28	0.20	0.60
Gonorolum = Santalolum	1	20		
○ Guajacetinum	1	34		
○ Guajacetinum in Tabl. à 0.5 g 1 Flac.	25 Szt.	270		
○ Guajacolum carb.	10	180		
○ " puriss.	10	75		

Nazwa leku	Ilość		Dawka najwyższa	
	gramów	halerzy	jednor.	dzienna
○ Guajacolum salic. (Guajacol-Salol.)	1	35		
○ Heroinum	0·10	15	0·005	0·02
○ Hydrargyrum salicyl.	1	8		
○ Hydrastinin. hydrochlor.	0·1	120		
○ Hydrastinum	0·1	24		
○ Ichthyolum-Ammonium	10	90		
○ Jodalbacidum	1	30		
○ Jodipinum 10 ⁰ / ₀	10	75	10 0	50·0
*○ " 25 ⁰ / ₀	10	140		
*○ Jodoformogenum	1	12	przysypka	
*○ Jodopyrinum	1	32		
Kalium glycerino-phosphor.	1	16		
○ Kreosotum carbonicum	10	60		
○ Lactopheninum	10	180		
Linimentum Capsici comp.	10	10		
Magnes. glycerino-phosphor. cryst.	1	18		
Mannitum	10	35		
*○ Methylalum pur.	1	8	3·0	5·0
Morrholum	1	12		
○ Neurodinum	1	35		
*○ Nirvaninum †	1	84	znieczul.	
○ Nitro-Glycerin-Tabl. Mart. † . . .	10 Szt.	70	05 do 1 ⁰ / ₀ rozc.	
*○ " " " german. pro				
" dosi 0·0005 0·001 †	10 "	50		
Nuclein-Pastillen à 0·25	10 "	350		
" " " à 0·50	10 "	600		
Oleum Cedri	1	2		
* " Cupressae ver	1	20		
" Jecoris Aselli albiss.	100	30		
" " " ferrat.	100	90		
" Ovorum	1	8		
" Patchouli	1	25		
" Petrae nigrum	100	48		
○ Orexinum basicum	1	70		
○ " tannic	1	60		
○ Orthoformium †	10	330	znieczul.	
○ Oxycamphora solut 50 ⁰ / ₀	1	40		
*○ Papayotinum	1	80		
* Petrosulfolum	10	65		
○ Phesinum	1	34		
Photoxylinum	1	30		
Pilulae Blaudi c. Sacch. obduct. .	100 St.	160		

CZASOPISMO TOWARZYSTWA APTEKARSKIEGO.

Wychodzi 1. i 15. każdego miesiąca, w objętości 1—1½ arkusza.

Prenumerata wynosi 6:30; dla członków Towarzystwa rocznie 4 zł. 30 ct.; półrocznie 2 zł. 20 ct.; w Warszawie rocznie 5 rs. 00 kop.; na prowincyi w Królestwie Polskiem i Ces. Rosyjskiem, z przesyłką, 5 rs. 20 kop.; w Niemczech rocznie 12 Mk.; w Belgii, Francyi i Szwajcaryi 15 frank.

Cena ogłoszeń wynosi 6 ct. od wiersza (petit); przy większych i rocznych ogłoszeniach taniej.

Wszelkie korespondencye dotyczące redakcyi adresować należy do redaktora. Lwów, ulica Pańska 1. 22.

Adres administracyi: ulica Pańska 1. 2

Redaktor: Bronisław Koskowski.

Wyniki najnowszych badań nad gruczolem tarczowym.

podług *Ad. Oswalda*¹, *E. Roos'e*², i *E. Lepinois*³.

W r. 1894 *Baumann* wykrył w gruczole tarczowym obecność ciała organicznego, zawierającego jod. Z odkrycia tego wywiązały się zaraz dwa pytania, na które streszczając prace *Oswalda* i *Roosa* postaramy się odpowiedzieć: Pytania te brzemia, jak następuje: 1. *Pod jaką postacią ciało, nazwane przez Baumann'a jodotyryną, znajduje się w gruczole?* 2. *Czy jodotyryna jest w istocie pierwiastkiem, działającym gruczolu tarczowego?*

Już *Baumann* starał się rozwiązać pierwszą z tych kwestyi i doszedł do przekonania, że jodotyryna w części połączona jest z jedną z globulin, w części zaś z prawdziwą albuminą. Badanie przeprowadził w sposób następujący: wytrawiał pokrajane gruczoły tarczowe w słonej wodzie przesączał płyn i przepuszczał przez niego prąd kwasu węglowego. Ponieważ otrzymany osad który należy uważać za globulinę zawierał jod, wynika więc z tego, że w gruczole jod, przynajmniej w pewnej części, znajduje się w postaci związku z globuliną

Płyn należy jeszcze raz przesączyć dla oddzielenia globuliny, zakwasić kwasem octowym i gotować; ponieważ otrzymany osad również zawiera jod, można ztąd wnioskować, że część jodu tworzy związek z albuminą.

Z kolei *Oswald*, przeprowadził szereg prób, mających udowodnić, że *Baumann* się nie pomylił. W tym celu *O.* rozcierał gruczoł z piaskiem kwarcowym, później wytrawiał go w wodzie słonej, przy-

¹) Die Fiweisskörper der Schilddrüse, Z. f. phys. Chemie XXVII. 1899.

²) Untersuchungen über die Schilddrüse, Z. f. phys. Chemie XXVIII. 1899.

³) Etudes sur les principales préparations organothérapeutiques desed inagurale, Paris, 1899.

gotowanej w stosunku 0,75 na 100. Gdy woda słona nic już nie rozpuszczała było to dowodem, że całkowita ilość jodu, zawarta w gruczole, przeszła do roztworu. Przekonawszy się o tem, dodawał do płynu dostateczną ilość kwasu fosforowego (w celu strącenia ciał albuminowych) i przesączał. Płyn przesączony nie zawierał wcale jodu, z czego wynika, że *jod znajduje się w gruczole wyłącznie w postaci organicznej, nie zaś w postaci jakiegokolwiek jodku.*

Oswald wydzielał następnie ciała albuminowe, zawarte w wodzie słonej. W tym celu rozpuszczał w wodzie słonej pewną ilość roztartych osadczków, a do otrzymanego płynu dodawał stopniowo nasyconego roztworu siarkanu amonowego. Zauważył przytem, że osad wydziela się tylko do chwili, gdy mieszanina zawiera 4,4 roztworu siarkanu amonowego na 10 części, to jest, że gdy po przesączeniu dodamy jeszcze nieznaczny ilość siarkanu amonowego płyn osadu nie wydzieli. Nastąpi to jednak z chwilą gdy stosunek roztworu siarkanu amonowego wyniesie trochę więcej niż 6 części na 10. To powtórne osadzenie trwało póty, póki roztwór nie osiągnie stosunku 82 : 10 to jest póki wszystkie ciała albuminowe nie zostaną strącone. W ten sposób ciała albuminowe zostały podzielone na dwie grupy, z których każda posiada swoje własności. W rzeczy samej pierwszy osad, o wiele obfitszy zawiera jod a jest wolny od fosforu. W skład drugiego przeciwnie, wchodzi fosfor, brak mu natomiast jodu.

Pierwszy z nich z trudnością rozpuszcza się w wodzie czystej, łatwiej w wodzie słonej i zupełnie łatwo w zasadach. Z obojętnego roztworu wydziela się osad za dodaniem siarkanu magnowego, roztwór zaś słony mętnieje po przepuszczeniu przez niego prądu kwasu węglowego. Jest to zatem *globulina*: Oswald proponuje, aby nazwać ją *tyreoglobuliną*. Globulina ta jednak przedstawia niektóre własności, które ją zbliżają do *miozyny*. Tak np. z roztworu w wodzie słonej wydziela się osad za dodaniem rozcieńczonego kwasu.

Nie jest to również preparat jednolity, bo daje odczyn *Molisch'a* (zabarwienie fioletowe za dodaniem najpierw *a* naftolu, a następnie stężonego kwasu siarkowego), co by ukazywało na zanieczyszczenia produktu przez obecność jakiegoś węglowodanu lub też na cukrowy układ cząsteczki. W istocie, jeżeli osad ten gotować z pięcioprocentowym roztworem kwasu chlorowodorowego, otrzymamy płyn, który strąca roztwór Fehlinga, a z kwasem octowym i fehyldhydrazyną daje doskonale ukształcone kryształy osazonu.

Z powyższego wynika, że *pierwiastek jodowy gruczołu tarczowego jest globuliną.*

Oswald zanalizował go i znalazł, że pierwiastek ten zawiera 1,66% jodu i 1,86% siarki. Przypomina więc składem *spongine*, która, według *Harnack'a*, zawiera 1,5% jodu i 0,75% siarki. Należy zauważyć, że ciała białkowo-jodowe, sztucznie otrzymywane, zawierają o wiele więcej jodu (8 do 12%) i że na podstawie ilości jodu, znalezionej w tyreoglobulinie, można oznaczyć jej wagę cząsteczkową conajmniej na 8,000.

Co do drugiego pierwiastku, to, jakśmy to już wyżej zaznaczyli, zawiera on fosfor (0,16^o/_o); jestto więc *nukleina*. *Oswald* nazywa ją *nukleo proteidem*.

Przekonawszy się że ciało organiczne jodowe gruczołu tarczowego jest globuliną i wydzieliwszy je w stanie wolnym, *Oswald* użył je do otrzymania jodotyryny sposobem *Buamanna*: tyreoglobulinę poddawał działaniu dziesięcioprocentowego kwasu siarkowego, utrzymując we wrzeniu płyn przez pięć godzin. Po upływie tego czasu oddzielił osad brunatny, zebrał go na sączku i poddał działaniu alkoholu, wrzącego przy 95°, poczem części nierozpuszczalne odsączył i roztwór odparował do sucha. Pozostałość będąca już jodotyryną zawierała 14,29^o/_o jodu, t. j. o wiele więcej niż jodotyryna *Baumana* (9,3^o/_o). Postępując w ten sam sposób z dziesięcioprocentowym roztworem kwasu chlorowodorowego O. otrzymał jodotyrynę z zawartością 14,48^o/_o jodu.

Wynik taki tem się tłumaczy, że *Oswald* posługuje się produktem już oczyszczonym, *Baumann* zaś używał gruczołu surowego i w produkcie jego mogła się znajdować większa ilość zanieczyszczeń.

Jeden z najlepiej klinicznie stwierdzonych działań gruczołu tarczowego jest zwiększanie ilości azotu w moczu. Jeżeli psu np. damy choćby niewielką ilość tego gruczołu, to zawartość azotu w moczu podniesie się znacznie. Fakt ten z łatwością daje się sprawdzić, to też *Oswald* a następnie *Roos* przyjęli go za miarę siły pierwiastków działających, otrzymywanych z gruczołu.

Oswald poddaje najpierw psa, który ma służyć za przedmiot badania, ściślemu regulaminowi co do pożywienia, póki nie ustali się ilość azotu wydzielanego przez mocz; wtedy do codziennej racji żywności dodaje 1 gr. tyreoglobuliny. W dniu następnym można już stwierdzić znaczne podniesienie się zawartości azotu w moczu: z 4.37 gr. przechodzi ona na 6,57 gr. czyli, że zwyżka wynosi około 50°/_o i powiększa się z każdym dniem, co również ma miejsce przy dodawaniu do zwykłego pożywienia samego gruczołu tarczowego. Zatem *tyreoglobulina wpływa na wydzielanie się azotu z organizmu w ten sam sposób co i gruczoł tarczowy*.

To samo doświadczenie powtórzone z drugim ciałem proteinowem, tyreproteidem, nie daje analogicznych rezultatów, z czego wynika, że *tylko pierwiastek jodowy, tyreoglobulina, posiada działanie swoiste gruczołu tarczowego*.

Roos dochodzi do tego samego wniosku innemi drogami. Psu mającemu służyć do badań, dawał najpierw gruczoły tarczowe, nie zawierające jodu (co sprawdzono poprzednio przez analizę) i stwierdził brak wszelkich zmian pod względem ilości azotu, wydzielanego z moczu. Następnie zaś daje gruczoły, zawierające jod i tym razem otrzymuje taki sam, jak *Oswald*, rezultat: zwiększenie ilości azotu w moczu. Fakty te pozwalają twierdzić na pewno, że działanie gruczołu tarczowego, przynajmniej co do wpływu, jaki tenże wywiera na wydzielanie się azotu, zależy jedynie od ciała organicznego jodowego, którego pierwiastkiem działającym jest jodotyryna.

Lepinois, ze swej strony zwrócił uwagę na *substancje utleniające*, zawarte w gruczole tarczowym. Jak wiadomo substancje utleniające, które u istot żyjących spotkać można i które do rozpuszczalnych fermentów zaliczyć należy — dzielą się na dwie grupy. Jedne z nich działają utleniająco, ponieważ odbierają tlen powietrza i odstepują go innym ciałom, podatnym do utleniania — są to t. zw. *oksydazy*; inne zaś posiadają własność rozkładania wody utlenionej i ciał jej podobnych w ten sposób, że część tlenu zostaje uwolnioną i może się połączyć z innymi ciałami i to są t. zw. *aneroksydazy*. Substancje utleniające gruczołu tarczowego należą właśnie do tej ostatniej grupy, — oksydazów gruczoł nie zawiera wcale. Można się o tem przekonać w sposób następujący: tkankę gruczołu wytrawia się przez dwanaście godzin w trzech częściach gliceryny; po przesączeniu do płynu dodać należy kilka kropli świeżo przyrządzonej nalewki gwajakowej — zabarwienie nie następuje, co dowodzi, że gruczoł oksydazów nie zawiera. Za dodaniem jednak kilku kropli wody utlenionej otrzymujemy prawie natychmiast niebieskie zabarwienie, będące wynikiem utlenienia kwasu gwajakowego i ukazujące na obecność *aneroksydazów*. Jeżeli zmieszać 2 cent. sześć. gliceryny, w której wytrawiono gruczoł z 2 cent. sześć. wody utlenionej to 95 do 99% tego preparatu ulegnie rozkładowi.

(*Journ. de Pharm. et de Chimie. Wiad: farmaceut.*)

Sapo kalinus

Mydło szare. Mydło zielone

według I. Joreseu, mag. farm. w Galacie.

Aby przygotować powyższe mydło, ogrzewa się w naczyniu cynowem lub porcelanowem 200 gr. oleju lnianego, rzepakowego lub tranu, dodaje następnie ługu potasowego (c. wł. 1.156) 200 gr. i wysoko 90% 20 gr.

Ogrzewa się wszystko aż do zmydlenia a wtedy utworzy się mydło miękkie mniej lub więcej brunatne, zapachu osobliwego. Dla nadania mu wyglądu nie tak wstrętnego, fabrykanci różnie je zabarwiają.

Jeżeli chcemy otrzymać ładny kolor mydła bez dodawania obcych materyi np. piękny zielony kolor, to trzeba użyć oleju kopolnego.

Mydło takie jest używane w dermatologii, dlatego to aptekarze powinni baczną zwracać uwagę na skład tego produktu, a to z tego powodu, iż mydło szare, analizowane przezemnie z różnych drogueryi, było zupełnie niedobre, gdyż zawierało znaczne ilości materyi obcych.

Metoda jaką stosowałem przy rozbiórce tego mydła była tą samą jaką posługują się w laboratorium chemicznem uniwersytetu w Czerniowcach na Bukowinie. A mianowicie:

1. Mydło powinno się rozpuścić w wodzie, nie pozostawiając tłustych oczek (tłuszcz niezmydlony).

2. Powinno dawać w roztworze z 2 częściami wysokości zaledwie bardzo słaby osad (krochmal, kaolina, krzemian sodu).

3. Rozczyn alkoholowy nie powinien tworzyć z dwoma kroplami kwasu solnego osadu kłaczkowatego (mydło żywiczne).

4. Jeżeli do roztworu 10 gr. mydła w 30 cc wysokości dodamy 0,5 kwasu solnego normalnego, roztwór powinien pozostać czystym, a gdy dodamy do tego jedną kroplę roztworu fenoltaleiny, powinien zabarwić się na czerwono. (wolne alkalia).

Kronika naukowa.

Nowy odczynnik na alkaloidy. Wykrywanie opium. Meeke zaleca nieznaną dotąd, a bardzo czuły odczynnik na alkaloidy; jest nim roztwór kwasu selenawego w stężonym kwasie siarkowym (około 0,5 grm. w 100 grm.) Odczynnik ten zachowuje się względem zasad roślinnych w stanie czystym jak następuje:

	Na zimno	Barwa Przy ogrzewaniu.
<i>Akotynina</i> pur. pulv.	prawie bezbarwny, żółtawy	jasno brunatno-fioletowy
niemiecka	tak samo	tak samo
pur. crist.	bezbarwny	tak samo
<i>Apomorfina</i>	ciemno-niebiesko-fioletowy	powoli ciemno-brunatny
<i>Atropina</i>	bezbarwny	prawie bezbarwny
<i>Brucyna</i>	żółto-czerwony	cytrynowy
<i>Chinina</i>	bezbarwny	jasno-brunatny
<i>Delfina</i>	ciemno-czerwono-brunatny	brunatny
<i>Digitalina</i>	żółty, przechodzi zaraz w czerwony i powoli blednie	niebiesko-fioletowy, potem brunatny
<i>Fyzostygmina</i>	brunatnawo-żółty	słabo brunatno-czerwony
<i>Kodeina</i>	niebieski, szybko przechodzi w szmaragdowo-zielony, później wyraźnie oliwkowy	
<i>Kofeina</i>	bezbarwny	bezbarwny
<i>Kokaina</i>	bezbarwny	różowo-żółty
<i>Kolchicyna</i>	mocno cytrynowo-żółty	żółtawo-brunatny
<i>Koniina</i>	bezbarwny	bezbarwny
<i>Morfina</i>	z początku niebieski, potem intensywnie i trwale niebiesko-zielono-oliwkowy	brunatny
<i>Narceina</i>	słabo zielono żółty, potem fioletowy	ciemno-fioletowy
<i>Narkotyna</i>	zielonawo stalowo-niebieski potem wiśniowy	wiśniowy
<i>Nikotyna</i>	żółtawy	żółtawy

<i>Papaweryna</i>	ciemno - zielonawo-stalowo-niebieski, potem ciemno-fioletowy (fiolet metylenowy) prawie bezbarwny	intensywnie ciemno-fioletowy (fiolet metylenowy) żółtawo-brunatny
<i>Pikrotoksyna</i>	czerwonawo żółty	szaro-brunatny
<i>Solamina</i>	bezbarwny	bezbarwny
<i>Strychina</i>	ciemno-pomarańczowy, powoli blednie	ciemno-brunatny
<i>Tebaina</i>	cytrynowy, potem oliwkowy	brunatnawo-fioletowy
<i>Weratryna</i>		

Należy zauważyć, że odczynnik ten nadaje się szczególnie do wykrywania kolchicyny, digitaliny i weratryny, a jeszcze bardziej alkaloidów opium (kodeiny, morfiny, narceny, narkotyny, papaweryny, tebainy i apomorfiny). Zbadano bliżej zachowanie się tych ostatnich i porównano wrażliwość tej reakcji z ogólnie znanymi, przyczem okazało się, że jest ona od innych czulszą, szczególnie jeśli alkaloidy, jakto zazwyczaj bywa, są zanieczyszczone obcymi domieszkami. Wyżej wymieniony odczynnik ma jeszcze tę zaletę, że daje właściwe zabarwienie przy działaniu na chłodno np. przy morfinie i kodeinie. Często się zdarza przy ogrzewaniu tych alkaloidów z kwasem siarkowym, że zanieczyszczające je materiały wyciągowe pokrywają zupełnie zabarwienie charakterystyczne; szczególnie ma to często miejsce przy barwie czerwonej, która wskutek obcych domieszek łatwo bardzo przechodzi w brunatną, kiedy tymczasem odczynnik Meekego daje z morfiną i kodeiną wyraźną barwę zieloną, łatwą do odróżnienia w brunatnym płynie. Jeżeli np. zmieszamy razem 1 cc odczynnika z jedną kroplą nalewki opiovej (= 0,003 grm. opium), to otrzymamy płyn intensywnie zielony. Meeke dochodzi ostatecznie do wniosku, że roztwór kwasu selenawego w stężonym kwasie siarkowym jest tak czułym odczynnikiem na alkaloidy opiovej, że wykrywa ich obecność nawet wtedy, gdy z powodu zbyt małej ilości substancji lub silnego zanieczyszczenia tejeż, inne odczynniki zawodzą.

(*Ztschr. f. öff. Chem.*)

Sprawy zawodu aptekarskiego.

Sprawozdanie

z 3-go posiedzenia Wydziału Galicyjskiego towarzystwa aptekarskiego odbytego w dniu 7. lutego 1900.

Obecni panowie: Fuchs, Gruszczyński, Hay, Jezierski, Oberhard, Rein, Dr. Rucker, później Hausberg. — Przewodniczy kol. De-wechy; protokółuje w zastępstwie sekretarza kolega Demant.

Po zagajeniu posiedzenia o godz. 1/28 przez przewodniczącego, odczytuje kolega Oberhard sprawozdanie z ostatniego posiedzenia Wydziału, które przyjęto z tem, że w poczet członków przyjęty Gerzabek, a nie Czermak.

Kol. Dr. Rucker zawiadamia, że na odbytem posiedzeniu komisji procesowej, wystylizowano druki, rozesłać się mające kolegom, zalegającym z ratami dłużnemi, ułożono skalę rygorów, zastanawiając się nad przerwą między pierwszym a drugim upomnieniem, dalej nad tem, które długi ściągalne, a które nie i t. p.

Kol. prezes oddawszy przewodnictwo koledze Jezierskiemu, zawiadamia, że otrzymał z komitetu koła aptekarzy lwowskich, zajmującego się jubileuszem p. Piepesa-Poratyńskiego zaproszenie do wzięcia udziału w tej uroczystości. — Po dość długiej i ożywionej dyskusji w której brali udział Dr. Rucker, Dewechy, Demant i Fuchs, wybrano na wniosek Dr. Ruckera komitet, składający się z pp. Dewechego, Gruszczyńskiego, Jezierskiego i Reina, który ma traktować z komitetem głównym, dając mu ścisłą wskazówkę, by wpłynął na komitet główny, by tenże zmienił datę obchodu. Na wniosek kol. Haya, by który z członków koła aptekarzy lwowskich wpłynął w tym kierunku, obiecał Dr. Rucker, że poczyni starania o to.

Dyplom członka honorowego wręczy p. Piepesowi-Poratyńskiemu deputacya z pp. Dewechego Hausberga i Jezierskiego złożona.

Na ręce prezesa wpłynęło pismo od ogólna-austryackiego towarzystwa asystentów w Wiedniu, z prośbą, by w uczcie na cześć p. Piepesa-Poratyńskiego, wzięło udział 2. wydziałowych, będących zarazem członkami wymienionego tow. jako delegaci tegoż towarzystwa. Uchwalono uprosić do tego kolegów Starczewskiego i Zaimera.

Prośbę kol. Michalewicza o pożyczkę w kwocie 60 K. załatwiono odmownie ze względu na brak ręczycieli, pozostawiając petentowi do woli podawanie się powtórnie zastosowując się ściśle do odpowiednich wymogów statutu.

Na wniosek kol. Dr. Ruckera ma się zawiązać Lwowska sekcyja farmaceutyczna, na zjazd lekarzy przyrodników, odbyć się mający w Krakowie. Do tej sekcyji przeznaczono kolegów: Demanta, Dewechego, Ehrbara, Hausberga, Koskowskiego, Lufta, Markowicza, Dr. Mikolascha, Jana Piepesa-Poratyńskiego, Dr. Ruckera, Włodzimirskiego.

Rachunki i księgi za luty skontruują pp. Hay, Jezierski. Wniosek kol. Jezierskiego o utworzeniu fundacyi Jana Ferresa nie został na razie załatwiony, a na propozycyę kol. Fuchsa, zajmować się nim będzie osobne posiedzenie koleżeńskie. W sprawie zażalenia kol. Derkacza na niezgodność rachunków jego w towarzystwie, polecono koledze prezesowi, by odpowiednie dochodzenia poczynił i na następnem posiedzeniu sprawę zdał.

Na tem posiedzenie o godz. $\frac{1}{2}$ 10 w nocy zamknięto.

Sekretarz:

Julian Hausberg.

Prezes:

Fryderyk Dewechy.

Odpis.

Z c. k. Namiestnictwa.

L. 14943.

Lwów, dnia 19. lutego 1900.

Oдноśnie do podania z dnia 9. lutego 1900 L. 113 ck. Namiestnictwo w myśl § 15 rozporządzenia c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 5. grudnia 1899 Dzpp. No. 241 zezwala na po-

bieranie wyższych cen za te przetwory spirytusowe, które wyszczególnione są w taksie leków na rok 1900 na stronie 56, a za które według brzmienia § 15 wyż powołanego rozporządzenia doliczać należy za ilość 10 gramów 1 hal. — a za ilość 100 gramów 8 hal. do ceny ustanowionej w cenniku leków na rok 1900 następującym aptekarzom: Antoniemu Sadtelbergerowi w Bukowsku, Adolfowi Grossowi w Bełzie, Leonowi Kallerowi i Michałowi Kulakowi w Brodach, Adolfowi Durstowi i Józefowi Kurkiewiczowi w Brzeżanach, Ignacemu Heschelesowi w Gródku, Franciszkowi Maszewskiemu, Maurycemu Schwarzowi, Józefowi Pankiewiczowi i Kazimierzowi Ziemiańskiemu w Przemyślu, Franciszkowi Tobiaszkowi i Emilowi Safrinowi w Drohobyczu, Janowi Lepiankiewiczowi w Samborze, Feliksowi Gielu w Sanoku, Hermanowi Rublowi i Stanisławowi Gidlewskiemu w Stanisławowie, Józefowi Grotowskiemu w Starem Mieście, Maryanowi Krzyżanowskiemu w Tarnopolu, Maryanowi Zahradnikowi w Złoczowie — a to na podstawie przedłożonych potwierdzeń ze strony odnośnych urzędów gminnych, że aptekarze ci opłacają od jednego litra spirytusu podatek gminny, wynoszący więcej — niż 20 hal.

O tem zechce Gremium zawiadomić wyż wymienionych aptekarzy, powołując się na niniejszy reskrypt c. k. Namiestnictwa.

Podanie zaś, aptekarza Ottona Sandauera zwróci gremium pententowi jako nieuwzględnione, ponieważ tenże aptekarz według poświadczenia ze strony Magistratu m. Doliny opłaca podatek gminny od spirytusu wynoszący tylko 20 hal. od jednego litra.

W zastępstwie

Łoś m. p.

Do Gremium aptekarzy Galicyi wschodniej we Lwowie.

L. 2501.

Turka, dnia 7. marca 1900.

Do Świątelnego Gremium aptekarskiego Galicyi wschodniej we Lwowie.

C. k. Namiestnictwo rozporządzeniem z dnia 24. lutego 1900 L. 91474 na podstawie przeprowadzonego dochodzenia po zasięgnięciu opinii c. k. krajowej Rady zdrowia zezwoliło na założenie apteki publicznej w Boryni z zastrzeżeniem, że otwarcie apteki ma nastąpić po obsadzeniu posady lekarza okręgowego w Boryni. (Przypisek: Konkurs rozpisany).

O tem zawiadamiam Świątelną Gremium aptekarskie z tem nadmienieniem, że skoro decyzya stanie się prawomocną a posada lekarza okręgowego w Boryni zostanie obsadzoną c. k. Starostwo bezwzględnie ogłosi konkurs dla nadania koncesyi na tę aptekę.

Przeciw tej decyzyi wolny jest rekurs do c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych w ciągu 6 tygodni a to stosownie do postanowień dekretu kanc. nadwornej z d. 28. października 1799 Zb. ust. polit. Nr. 73.

C. k. Starosta.

Na fundusz emerytalny (żelazny)

w miesiącu marcu złożono:

1) Z jednodniowego zastępstwa w Zaleszczykach otrzymałem	10 koron
które musiałem przyjąć, posyłam więc tę kwotę na fundusz emerytalny z prośbą by Pan Kolega był łaskaw połowę kwoty na moje a połowę na nazwisko P. Zerygiewicza, zaciągnąć do spisu dodatków na fundusz emerytalny. <i>Siarkisiewicz Władysław</i> , Magister farmacji w Horodence.	
2) Na cele Funduszu emerytalnego przesyłam od siebie i współpracowników i innych życzliwych tej pięknej myśli z serdecznym koleżeńskim pozdrowieniem <i>Weiss Alfred</i> , Bochnia	14 „
3) Pan Szymon Kajetanowicz aptekarz w Horodence	6 „
4) Pan Siarkisiewicz Władysław Magister Farmacji z Horodenki	2 „
Razem	32 koron

Dziękując powyższym P. T. Kolegom-Ofiarodawcom za ich szczodre dary, polecamy »Fundusz emerytalny członków gal. Tow. aptekarskiego« dalszej opiece znanych z ofiarności i solidarności koleżeńskiej P. T. Kolegów naszych tak w Galicyi wschodniej jak i zachodniej.

Pamiętajcie P. T. koledzy przy każdej sposobności o funduszu zapomogowym i zasilajcie go coraz to nowymi choćby najskromniejszymi darami.

Inne narody powołują do życia przy pomocy składek centowych olbrzymie instytucje; my starajmy się, żeby nasz fundusz zapomogowy mógł jak najprędzej rozpocząć swoją humanitarną działalność i ażebyśmy tym sposobem, pozostawionym na łasce losu, w żmudnej pracy osiwiłym kolegom dali możliwość używania odpoczynku i spokoju bodaj w dniach ostatnich.

Fryderyk Dewechy
prezes.

Komitet gospodarczy IX. Zjazdu lekarzy i przyrodników polskich podaje do wiadomości następujący program naukowy Zjazdu, wraz z wykazem zgłoszonych dotychczas wykładów:

A. Organizacya sekcji naukowych i tematy ogólne, postawione na porządku dziennym ich obrad.

(Ciąg dalszy).

XXIII. Sekcyja prasy lekarskiej.

Gospodarz: Dr. A. Kwaśnicki (*Basztowa 4*). — Sekretarz Prof. Dr. St. Ciechanowski (*Wielopole 4*).

Temata obrad:

1. »Sprawa ujednostajnienia polskiego wyrazownictwa lekarskiego, oraz sprawa błędów językowych w naszym piśmiennictwie lekarskiem« sprawozdawca: Dr. Stanisław Markiewicz (Warszawa).
2. »Sprawa polemik« sprawozdawca: Dr. Heliodor Święcicki (Poznań).
3. »Zorganizowanie działu korespondencyi we wszystkich czasopismach lekarskich polskich« sprawozdawcy: Dr. Święcicki (Poznań), Dr. Karol Rychliński (Warszawa).
4. »Organizacya sprawozdań dla prasy lekarskiej zagranicznej« sprawozdawca: Dr. K. Rychliński (Warszawa)
5. »Czy i jakie reformy są potrzebne w polskich czasopismach lekarskich, aby je uczynić odpowiedniejszymi celowi?« sprawozdawca Dr. S. Sterling (Łódź).

B. Samodzielne wykłady i demonstracje zgłoszone po dzień 1. lutego 1900 r.

Ostateczny termin zgłaszania wykładów upływa z dniem 1. czerwca 1900 r. Do zgłoszeń powinno być odrazu dołączone krótkie streszczenie wykładu dla „Dziennika Zjazdu“.

I. Sekcja matematyczno-fizyczna.

1. S. Dickstein (Warszawa). »O teorii liczb«.
2. Prof. Dr. J. Puzyna. »Z teorii całek algebraicznych«.
3. Prof. Zakrzewski (Lwów). »Obecny stan znajomości dynamicznego równoważnika ciepła«.
4. Dr. Smołuchowski. »O najnowszych postępach na polu cynetycznych teorii materii«.
5. Prof. Dr. M. Rudzki (Kraków). »O ruchu obrotowym ziemi«.

II. Sekcja chemiczna.

1. Dr. Ludwik Brunner (Kraków). »Nowsze postępy w dziedzinie chemii fizycznej«. (6)
2. Dr. Tadeusz Estreicher (Kraków). »Nowopoznane składniki atmosfery«. (7)
3. Dr. L. Marchlewski (Manchester). »Chemia chlorofilu«. (8)
4. Prof. Dr. Karol Olszewski (Kraków). »Przyrządy, służące do skraplania gazów«. (9)
5. Dr. Stanisław Tołłoczko (Kraków). »Nowe metody oznaczania ciężaru drobinowego«. (10)

III. Sekcja mineralogii, geologii i geografii fizycznej.

1. Prof. Dr. Dunikowski. »Flysz w Atlasie«. (11)
2. Dr. Józef Grzybowski. »Ostatnie rezultaty badań otwornicowych z galicyjskich piaskowców karpaccich«. (12)
3. Prof. Maryan Łomnicki. »O nauce mineralogii i geologii w szkołach średnich«. (13)
4. Prof. Dr. Zuber. »O nauce mineralogii i geologii w szkołach średnich«. (14)

5. Prof. M. Łomnicki. »O głębokich wierceniach w różnych okolicach Galicyi«. (15)
6. Prof. Dr. Siemiradzki. »O głębokich wierceniach w różnych okolicach Galicyi«. (16)
7. Prof. Syroczyński. »O głębokich wierceniach w różnych okolicach Galicyi«. (17)
8. Prof. Dr. Zuber. »O głębokich wierceniach w różnych okolicach Galicyi«. (18)
9. Prof. Dr. Siemiradzki. »O perisfinktach«. (19)
10. Prof. Syroczyński. »O mapie zagłębia węglowego polsko-śląskiego«. (20)
11. Prof. Dr. Szajnocha. »O statygrafii galicyjskiego flyszu«. (21)

IV. Sekcja przyrodniczo-rolnicza.

1. Stanisław Chełchowski. »O potrzebie systematycznych badań geologiczno-rolniczych ziem polskich«. (22)
2. Karol Huppenthal. »O wpływie przesuszenia ziemi na przyswajalność związków azotowych w jej prochnicy«. (23)
3. Adam Karpiński. »O wpływie wilgotności na rozwój gorczycy i owsa i pobieranie przez nie azotu«. (24)
4. Dr. Rogoyski. »Badania geologiczno-rolnicze i chemiczne nad bielcami Królestwa Polskiego«. (25)
5. Dr. Sempołowski. »O przyrodzonych podstawach uszlachetnienia roślin uprawnych«. (26)
6. Dr. Siemiątkowski. »O pobieraniu baru przez rośliny«. (27)

Program

Wystawy Przyrodniczo-Lekarskiej IX. Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich w Krakowie r. 1900.

Celem wystawy jest przedstawić ogółowi publiczności a zbranym na Zjeździe lekarzom i przyrodnikom w szczególności ruch naukowy w piśmiennictwie przyrodniczem, lekarskiem i technicznym, owoce badań umiejętności, środki naukowe, jakimi obecnie się posługujemy, tudzież wszystko, co z gałęzi przemysłu i rękodzielnictwa z naukami przyrodniczymi, lekarskimi i technicznymi w związku pozostaje a przede wszystkim to, co się w kraju wyrabia, a więc nie potrzebuje być z zagranicy sprowadzane. W ten sposób mamy się rozpatrzyć czego nam jeszcze brakuje, a jakie są zalety i niedostatki w tem co już posiadamy. Przedmioty więc kwalifikujące się do wystawy są następującego rodzaju.

1. *Literatura przyrodnicza, lekarska i techniczna* z czasu od roku 1891 do 1900 włącznie, a więc:

1. Pisma peryodyczne przyrodnicze i lekarskie, technologiczne i techniczne. Wydawnictwa książkowe peryodyczne illustrowane i niellustrowane.

2. Dzieła traktujące o jakiegokolwiek gałęzi z nauk przyrodniczych lub lekarskich i technicznych, jakoteż rozprawy większe i mniejsze z tychże nauk i wszystkich z nimi związek mających.

3. Diagramy, kartogramy, mapy i wszelkie wykazy statystyczne z zakresu demografii, fizyografii, statystyki zdrowotnej, higienicznej, zdrojowej, zakładów ubezpieczenia robotników od wypadków, kas chorych i t. p.

4. Plany i opisy szkół, kuchni, łazienek, rzeźni, szpitali zakładów dobroczynnych, higienicznych w ogóle a w szczególności urzędzeń w fabrykach i pracowniach rękodzielniczych.

5. Drzeworyty, litografie, sztychy, fotografie i inne sposoby odwzorowywania przedmiotów mających związek z naukami przyrodniczymi, lekarskimi i technicznymi, wykonane dla celów naukowych, dydaktycznych i dla popularyzowania wiedzy.

II. Okazy z zakresu nauk przyrodniczych jako to :

1. Okazy flory, fauny i skamielin

2. Górnictwo i hutnictwo

3. Rolnictwo i ogrodnictwo.

4. Preparaty anatomiczne i anatomo-patologiczne tudzież zbiory preparatów mikroskopowych.

5. Okazy przyrodnicze i wyroby anatomiczne, sztuczne z różnych materiałów jak masa, gips, wosk i t. p.

6. Okazy i modele z zakresu techniki naukowej wszelkich gałęzi umiejętności przyrodniczych i lekarskich, higieny i technologii jak n. p. przyrządy do fizyki, fizjologii, farmakologii, farmacyi, chemii, krystalografii, astronomii i t. p.

III. Przetwory chemiczne i wyroby chemiczno-technologiczne a więc :

1. Produkty chemiczne krajowe surowe i przerobione, służące do lecznictwa, celów higienicznych i rolnictwa.

2. Wyroby farmaceutyczne fabryczne i przemysł aptekarski jako to: zioła suszone, czekolady lekarskie, kapsułki, kołaczyki, perfumy, kosmetyki, mydła lecznicze i leki wchodzące w zakres „Pharmacopea elegans“ i leki złożone, wyrabiane na większe rozmiary, o ile skład ich jest znany, lub Komitetowi Wystawy został przedłożony.

3. Wody mineralne naturalne polskie, przetwory w zdrojowiskach polskich otrzymywane, a więc sole, ługi, borowina i wszystkie inne przetwory zdrojowe.

4. Wody mineralne naśladowane i sztuczne lekarskie.

IV. Przemysł techniczny.

1. chemiczny,

2. mechaniczny,

3. budowlany.

V. Hygiena.

1. Produkty spożywcze i dyetetyczne a więc: mięso, drób żywy i przygotowany, ryby żywe, sposoby karmienia i chodowania jednych i drugich. Konserwy, marynaty. Gotowe potrawy i sposób ich przygotowywania. Jarzyny i owoce świeże i suszone. Mleko, masło, sery i wszelkie wyroby i przetwory gospodarstwa mlecznego, oraz przyrządy wzorowe do prowadzenia takiego gospodarstwa potrzebne. Kefir, kumys. Mleko wielokrotne i mleko lekami zaprawione. Pieczywo zwykłe i specjalne dla chorych, jak sucharki, konglutynowe

bułeczki, pierniki zwykłe i specjalne dla chorych. Miody zwykłe pitne i miody lecznicze oraz to wszystko, co ma związek z chodowaniem pszczół, otrzymywaniem miodu surowego oraz przerabianiem tegoż. Wina owocowe i wina lecznicze. Wina naturalne dla chorych i wszystko to, co ma związek z fabrykacją win i ich pielęgnowaniem.

2. Sposoby i środki żywienia ludności, wojska. Kuchnie tanie, polowe. Wartość spożywcza pokarmów w zastosowaniu do potrzeb społecznych. Pokarmy sztuczne. Fałszowanie pokarmów i napojów oraz sposoby wykrywania tegoż.

3. Urządzenia mieszkań jak umeblowanie. opalanie, przewietrzanie, oświetlanie, zaopatrywanie w wodę, wydalanie odpadków i nieczystości, desinfekcja.

4. Odzież, materiały surowe i przerabiane. Bielizna, obuwie, ubrania zwierzchnie, pościel.

5. Urządzenia zdrowotne miast jak: Wodociągi, kąpiele, kanalizacja, usuwanie odpadków, ogrzewalnie publiczne, łaźnie ludowe, oświetlanie, zabezpieczanie od pożarów, ratownictwo w nagłych wypadkach, urządzenia sanitarne na przypadek epidemij i klęsk elementarnych.

6. Urządzenia szpitalne, jak okazy łóżek, pościeli, bielizny, druków administracyjnych i t. d.

7. Urządzenia szkolne i ochron dla dzieci, więc okazy ławek, tablic, przyrządów pomocniczych pedagogicznych; rozrywki; ogrzewanie, oświetlanie, wentylacja.

8. Zestawienie usiłowań zmierzających do utrzymania i podniesienia zdrowotności młodzieży więc: plany parków Jordana, urządzenia gniazd sokolich; okazy i modele przyrządów gimnastycznych; kolonie wakacyjne i lecznicze; internaty i bursy szkolne.

9. Środki i sposoby ochraniań zdrowia i życia robotników przy wykonywaniu specjalnych zawodów.

VI. Narzędzia i przyrządy

1. Narzędzia anatomiczne, chirurgiczne, okulistyczne, położnicze, dentystyczne, semiotyczne, weterynaryjne.

2. Przyrządy ortopedyczne, elektrolekarskie, balneotechniczne, chemiczne, fizyczne, optyczne, meteorologiczne i astronomiczne.

3. Opaski i środki opatrunkowe.

VII. Pielęgnowanie chorych.

Przyrządy i materiały do pielęgnowania chorych służące jakoto: nosze, wózki, namioty, basaki, wozy szpitalne, wagony, wanny, natryski i t. p.

VIII. Fotografia, a mianowicie:

1. Aparaty fotograficzne i wszystko to, co do zdejmowania, wywoływania i reprodukcji jest potrzebne.

2. Fotografie zastosowane do nauk przyrodniczych, lekarskich i technicznych.

3. Fotografie amatorskie w okazach.

4. Pomysły własne w modelach i rysunkach odnoszące się do samej techniki fotograficznej jakoteż do stosowania sztuki fotograficznej w naukach przyrodniczych, lekarskich i technicznych.

IX. Wszystkie inne przedmioty,
które nie dały się pomieścić w powyższych działach a mające związek z naukami przyrodniczymi, lekarskimi i technicznymi.

W sprawie nowej sekcji w Tow. »Unitas«.

Myśl rzucona na łamach Czasopisma przez naszego współpracownika B. Jawornickiego zaczyna się urzeczywistniać, tak przynajmniej sądzić można z dotychczasowego przebiegu całej dotychczasowej akcji w tym kierunku podjętej,

W styczniu ubiegłego roku odbyło się liczne zebranie Kolegów krakowskich z współudziałem przedstawicieli Wydziału Tow. »Unitas« w którym na razie uchwalono nie zawiązywać odrębnego Stowarzyszenia, lecz oświadczyć się za utworzeniem odrębnej sekcji w »Unitasie«.

Sprawę tę referował kol. J. a treść jego referatu umieściliśmy w Nrze 2. Czasopisma w całości. Na tem samym zebraniu wybrano komitet z 4 Kolegów (Waligórski, Jahr, Grabowski, Jawornicki), który odbywszy posiedzenie dnia 9. lutego wystosował następujące podanie do Wydziału:

Do Szanownego Wydziału Gal. Tow. farm. »Unitas«.

Niżej podpisani członkowie zwyczajni i wspierający G. T. Far. »Unitas« zwracają się z uprzejmą prośbą do Sz. Wydziału, a mianowicie:

Zważywszy, że wobec coraz bardziej zwiększającego się nawału innych agend w Towarzystwie, zabiegi o nowe konkursy w Galicyi zeszły na drugi plan, zważywszy, że każdorazowe staranie się o rozpisanie nowego konkursu pociąga za sobą wydatki — nie przynoszące żadnej realnej korzyści znacznej części członków Towarzystwa, zważywszy, że wskutek ociążania się władz w rozpisywaniu nagromadziło się zbyt wiele materiału do należytego opracowania w tym kierunku, zważywszy, że wskutek wadliwości obecnego systemu ustawodawczego nadawanie koncesyi »najgodniejszemu«, częstokroć dzieje się wbrew ogólnej opinii zawodowców, zważywszy że przynajmniej $\frac{2}{5}$ członków Towarzystwa jest już w tych latach służby zawodowej, że powinni być obdarowani przez Rząd koncesyą, a nie posiadają odpowiedniej organizacji, zważywszy, że wpośród konkurentów znajdują się także i dzierżawcy przywilejów — niemający jednak według obecnego brzmienia statutu, prawa czynnego w Towarzystwie — Szanowny Wydział G. T. far. »Unitas« raczy łaskawie na porządku dziennym zbliżającego się VIII. Walnego Zgromadzenia postawić pod punktem 4-tym następujący wniosek »*Zmiana statutu*«.

Nie przesądając innych zmian jakie Sz. Wydział uzna za stosowne poczynić, niżej podpisani proponują:

1) w §. 2 umieścić pod literą g) następujący dodatek »przez utworzenie przy Tow. odrębnej sekcji magistrów farmacyi, kandydatów na rozpisywane konkursy

2) w §. 3 wyeliminowanie umieszczonej pod literą a) klauzuli »lub dzierżawcy«.

B i l a n s

majątku „Galicyjskiego Towarzystwa aptekarskiego“ z dnia 1. stycznia 1900 r.

L.	Stan czynny	złr.	ct.	L.	Stan bierny	złr.	ct.
1.	Wartość realności przy ul. Pańskiej l. 22.	22611	39	1	<div style="display: flex; align-items: center; justify-content: center;"> <div style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; height: 100%; width: 100%;"></div> <div style="margin: 0 10px;">/</div> <div style="border-left: 1px solid black; border-right: 1px solid black; height: 100%; width: 100%;"></div> </div>	1379	46
2.	U dłużników (na pożyczkach)	5324	16 ¹ / ₂				
3.	Odsetki od tych wierzyt. po 1. stycznia 1900.	386	31				
4.	Zaległe wkładki miesięczne u byłych i obecnych członków rzeczywistych po dzień ³¹ / ₁₂ 1899	2968	77				
5.	Zaległe należitości u prenumeratorów czasopisma aptek. od lat kilku po dzień ³¹ / ₁₂ 1898.	1396	28				
6.	Kapitały lokowane w książeczkach Gal. Kasy Oszczędności (10 książeczek) wraz z dopisanymi odsetkami do dnia 1. stycznia 1900.	8444	90				
7.	W papierach wartościowych (nominalna wartość)	600	—				
8.	Wartość biblioteki wedle oszacowania z bilansu z dnia ²⁸ / ₉ 1898 z dodaniem 88 zł. 34 ct. z bież. rach.	1692	79				
9.	Wartość zbioru inwentarza (wedle oszacowania z bilansu z dnia ²⁸ / ₉ 1899.	2043	55				
	Gotówka w podręcznej kasie skarbnika ¹ / ₁ 1900	221	83 ¹ / ₂		Saldo stanu czynn. z d. 1/1 1900	44310	53
		45689	99			45689	99

We Lwowie dnia 1-go stycznia 1900 r.

Skarbnik
Antoni Ehrbar

Sekretarz
Julian Husberg

Prezes
Walery Włodzimirski

Komisya rewizyjna z ramienia Walnego zgromadzenia
Jakób Piepies-Poratyński, Jakób Beiser, Władysław Gruszczyński.

Wiadomości bieżące.

— Komisya sanitarna odbyła w piątek w Wiedniu posiedzenie pod przewodnictwem pos. Dworzaka. Rozpoczęto rozprawy o reformie stanu aptekarskiego. Zagał rozprawę pos. Piepes-Poratyński, a przemawiali dr. Binder, Weigel i inni. Obecni na posiedzeniu radca ministerjalny i referent sanitarny w ministerstwie spraw wewnętrznych dr. Kusy oświadczył, iż jeszcze w marcu odbędzie się w ministerstwie ankieta w sprawie reformy aptekarstwa i że na tę ankietę zaproszeni będą referenci komisji, a na życzenie może i cała komisya brać w niej udział. Następnie wybrano referentem pos. Piepesa-Poratyńskiego, zaś koreferentami p. Nowaka i Seicherta.

— Egzamin tyrocynialny złożył p. Max Sencer.

— Lwowskie Gremium aptek. oświadczyło się przeciw otwarciu nowej apteki w Probużnej i Buczaczu (drugiej).

Sprostowanie.

— W numerze 5-tym *Czasopisma* w artykule »Mleko krakowskie« należy poczynić następujące poprawki:

Na str. 79 w 8-mym wierszu od góry powinno być zamiast 2,5⁰/₀ tł. — 2,5⁰/₀ do 3⁰/₀ tł.

Na str. 81 w 1-szym wierszu od góry zamiast kwasowość — kwasowości.

Na str. 81 w tabl. III. w szeregu 7-mym zamiast 5 i 6 — 4 i 6.

Na str. 81 w tabl. III. w ostatnim wierszu w 4-tym szeregu zamiast 5.13 — 5.15.

Na str. 82 w 1-tym wierszu od góry w 3-cim szeregu zamiast 1 0251 — 1.0351.

Na str. 83 w 2-gim wierszu od góry w 5-tym szeregu zamiast 2.85 — 2.80.

Na str. 83 w 28-mym wierszu od góry w 8-mym szeregu zamiast 5.0 — 5.2.

Na str. 83 w 29-tym wierszu od góry w 8-mym szeregu zamiast 5.2 — 5.0.

Treść Nr. 6-go Czasopisma.

Wyniki najnowszych badań nad gruczołem tarczowym; Sapo kalinus. — Kronika naukowa. — Sprawy zawodu aptekarskiego: Sprawozdanie z 3-go posiedzenia Wydziału; Okólnik c. k. Namiestnictwa w sprawie spirytusu; Zezwolenie na utworzenie apteki w Boryni; Fundusz zapomogowy; Organizacya sekcji naukowych i tematy ogólne, postawione na porządku dziennym na IX. Zjeździe lekarzy i przyrodników w Krakowie. Program Wystawy; W sprawie nowej sekcji w Tow. „Unitas“. — Bilans majątku Gal. Tow. aptek. — Wiadomości bieżące.

G. & R. FRITZ WIEN.

Hurtowny skład materiałów aptecznych

Acidum carbolicum rectif. cryst.
Acid. carbolic. crud. liq.

Sprzedaż wyrobów smołowych
fabryki chemicznej w Angern.

Przetwory farmaceutyczne
Emplastra,
Extracta, Tincturae, Unguenta
etc. Olea aetherea.

Acidum citric, Acidum tartaric.
Tartarus depur., Tartar. natronat.
w kryształach i proszku
chemicznie czyste.

Salvo Petrolia
Unguentum Paraffini G R F
we wszystkich gatunkach.

Acidum et Natrium salicylicum
oraz inne przetwory salicylowe
jak: Salololum, Salipyrinum, Bis-
muthum salicylicum etc. wszyst-
kich znakom. marek fabrycznych.

Cognac fine Champagne, Cognac
d'Espagne, Cognac de Hongrie
prawdziwe marki po
cenach bardzo przystępnych.

Antipyrinum Hoechst marki: Lew
i Gwiazda **Antipyrinum GRF**, „**The-
seus Marke**“ Marka znakomitej
jakości, odpowiadającej wymaga-
niom wszystkich farmakopei.

Wina z Malagi Scholtz Hermanos
ciemny, słodki Malaga seet,
Laerimae Christi, prawdziwy
Jerez (Scherry) etc.
Wino Marsala

Przetwory chininowe

Jobsta, Zimmera, Boehringera.
Brunszwickie przetwory jodowe
kokainowe, kodeinowe i bromowe.

Specyalia lekarskie,
dyetetyczne i kosmetyczne
krajowe i zagraniczne.

Glycerinum Sarga. niemiecka i
G. R. F. wszelkich jakości
i we wszelkich opakowaniach
po cenach fabrycznych.

Środki opatrunkowe
kapsułki żelatynowe
z najlepszych fabryk
po cenach fabrycznych.

Materiały apteczne proszkowane
ogrubnie, aż do najdelikatniej-
szych z najwzorowszych mate-
ryałów, **Materiały apteczne kraja-**
ne wolne od pyłu.

Maszynki do zaklejania opłatków
Opłatki lekarskie,
wszelkich systemów
po cenach fabrycznych.

Natrium hydrocarbonicm AVII
GRF wolna od węglanu dwusodo-
wego bardzo lekkie i puszyste, o
czystym smaku, szybko rozpusz-
czalne. Najtańsza marka w handlu

Farmaceutyczne
i lekarskie przyrządy
instrumenty i utensylja
po cenach fabrycznych.

G. Hell i Spółka w Opawie

Proszkarnia

Fabryka przetworów chemiczno-farmaceutycznych i droguerqa
(Zakład filialny: Wiedeń I. Sternagse 8)

Ze względu na to, że nowo urządzone, względnie ulepszone nasze działy fabryczne w ogłoszeniach czasopism jak też w osobnych sprawozdaniach wymienione zostały, ograniczamy się obecnie li tylko na zestawieniu naszych **głównych działów fabrycznych i interesów.**

Skład materyałów aptecznych zaopatrzoney we wszelkie towary i środki w aptekach używane.

Proszki od grubszych do najdelikatniejszych.

Bergera mydła lecznicze i higieniczne. Nazwy i marki ochronne tychże zarejestrowane.

Oplątki i przyrządy do zalepiania takowych systemu Fassera i innych.

110 gatunków różnych cukierków, także w opakowaniu oryginalnem.

Fabrykacja wazeliny wytrzymująca konkurencyę z Niemcami i Ameryką.

Fabryka opatrunków obowiązkowych i nadobowiązkowych, najdokładniej sporządzonych.

Wyrób ekstraktów.

Fabryka przetworów chemicznych.

Wyrób odczynników chemicznie czystych.

Wyrób wszelkich preparatów galenicznych objętych VII. wyd. lekosp. austr. i II. wyd. lekosp. węg.

Kapsułki gelatynowe zawierające leki najlepszej jakości.

Wina lecznicze i dietetyczne.

Przetwory żelaziste i manganowo-żelaziste w oryginalnych fiaskach po ¼ kilo i luźne.

Nowość! Przyrządy do zalepiania oplątków wedle wszystkich systemów: Hella przyrząd sprężynowy (Hell's Klappaparat).

Nowość! Preparaty wasolowe używane zamiast drogich, a często niepewnych preparatów wasogenowych.

Nowość! Hemalbumina Hell używa się zamiast drogiej Hemalbuminy Dahmem.

Nowość! Parowy aparat do oczyszczania pigułek.

Nowość! Komprimowane tabletki z wszystkich leków w różnych wielkościach.

Z nowych przetworów zeszlórocznych

polecamy ponownie:

Papier woskowy wszelkiego rodzaju. Plastry smarowane o znakomitej sile przylegania.

Enplastr. anglican, Plastry, suche ekstrakta narkotyczne, miątko rozarte.

Czopki wydrążone, Cerata.

Stężone maście do receptury

Papier gorczyczny o niezrównanej skuteczności.

Dziesięćkroć silniejsze wody destylowane.

Spiritus aromaticus decuplex.

Oleum hyoscyami decuplex.

Jako artykuły, które albo sami wyrabiamy, albo na które posiadamy główną reprezentacyę polecamy:

Petrosulfol, zastępujący lehtyol.

(W działaniu jednak, przytem znacznie tańszy).

Świadectwa lekarzy i dyrektorów szpitali.

Alapurin, Adeps Lanae NWK, Przetwory wazelinowe, Pasta glicerinowa do rąk, Pasta do zębów Bergera w tubkach Pastyłki sublimatowe i t. p.

GŁÓWNY SKŁAD SUROWICY WIEDEŃSKIEJ DLA SZŁĄSKA.

Dokładne cenniki rozśelamy na żądanie wszędzie franco.

Dyplom honorowy
międzynarodowego zjazdu lek. rzy
we Lwowie 1888.

Złoty medal
na międzynarodowych wystawach
farmaceutycznych
we Wiedniu 1883 — w Pradze 1896.

Nagroda państwowa, Cieplice 1895, Hohenelbe 1896
4 dyplomy honorowe, 13 złotych medali, 13 srebrnych i brązowych medali
2 nagrody państwowe.

Fabryka opatrunków Hartmann i Kleining

w Hohenelbe (Czechy).

Największa tego rodzaju fabryka, posiada własną blicharnię za pomocą najczystszej wody źródlanej, karę dla waty, wysmienicę urządzoną pracownię chemiczną. Kompletne urządzenia dla sterylizacji parowej

Steryliczacja w próżni według systemu Dr. Rohrbecka.
Patentowane opakowanie dla sterylizacji i przechowywania aseptycznego. Opakowanie waty na kształt pasek w oddzielnych warstwach.

Patent na watę drzewną, wełnę drzewną i filc drzewny.
Opaski z wełny drzewnej (Hygea) podług Dr. Walenera. — Paski podług radycy sanitarnego Dr. Fürsta. — Podkładki z waty drzewnej.

Opaski klejowe i gipsowo-klejowe według Binglera, w użyciu dogodnie, elastyczne i łatwo dające się zdejmo-
wać, przytem bardzo mocne.

Gaza chemicznie czysta i gaza jodoformowa w czwórnasób
zwinęta w rolki **Wata opatrunkowa** w opakowaniu tek-
turowem albo bez. **Najmniejsze ilości.** Najwygodniejsze i nie-
zawodne opakowanie dla częściowego użycia. **Sola — opatrunki,**
rozciągliwe opaski kretonowe z końcami klejonemi. **Gelatoid —**
jedwabne do zszywania i Gelatoid-Catgut jedyny środek
antyseptyczny przy ropieniach.

Kompletne skrzynie opatrunkowe dla stacyj policyjnych i ratunkowych, gmin,
dóbr, kolei i fabryk. — Takież skrzynie i torby dla straży pożarnej. — Pierwsza
pomoc w różnych sortymentach. — Etui dla oficerów, kolarzy, turystów i dla domu.
Opatrunki z Airolem, Amyloformem, Ferropiryną, Jodoformem, Nosophenem, Xeroformem

Firma dba o nieustające wprowadzanie nowości.

Robotnicy wywiczzeni, Kierownictwo fachowe. — Ruch za pomocą pary i wody
Oświetlenie elektryczne.

Stosunki międzynarodowe przez filie w: Heidenheim, Berlinie, Chemnitz,
Frankfurcie, Padwie, Rzymie, Turynie, Paryżu, Londynie, Nowym Yorku
i Barcelonie.

Pięknie wykonane cenniki, tudzież próbki przesyłamy chętnie i bezpłatnie.

Adres na telegramy: **KL. E. I. N. I. N. G. H. o. h. e. n. e. l. b. e.**

(23)

BG 90595/1900/30/6

Franze

Źródło Natalii.

Najbogatsze źródło w węglan litynowy.

Woda ta działa skutecznie we wszystkich wypadkach nadmiernego wydzielania kwasu moczowego, przy niedostatecznym tworzeniu się kwasu moczowego z krwi, przy piasku moczowym, przy cierpieniach nerek i pęcherza, artrytyzmie, goścu, dnie nożnej i t. p.

przez najpierwsze powagi lekarskie jest stosowana z nadzwyczajnym skutkiem

Działanie moczopędne.

Smak przyjemny.

Łatwo strawna.

Wylączne prawo wysylki.

Henryk Mattoni

Franzensbad, Karlsbad, Wien, Budapest.

Kąpiele borowinowe w domu

Jedyny naturalny dodatek

do

lekarskich kąpiei borowinowych
w domu i w każdej porze roku.

Sól borowinowa „Mattoniego“

wyciąg suchy

w skrzyneckach po 1 kilo

Ług Mattoniego

wyciąg płynny

w butelkach po 2 kila.

Wypróbowane środki przez wiele lat przy:

Zapaleniu macicy (metritis, apometritis), jajników zapaleniu przymacicznem, okołomacicznem, zapaleniu otrzewnej, blednicy, niedokrewności, krzywicy, w celu ułatwienia wessaria wypocin, także w upławach białych, skłonności do poronień, w częściovych porażeniach, przy niedowładzie, dnie, goścu dnie nożnej, rwie kulzowej i przy krwawicach (hemorroidy).

HENRYK MATTONI

FRANZENSBAD, Giesshübl Sauerbrunn, WIEN, KARLSBAD.

Dostać można we wszystkich aptekach, składach wód mineraln. i aptecznych.

Redaktor odpowiedzialny: Teofil Starczewski.

Nakładem galic. towarz. aptek.

Z drukarni W. A. Szykowskiego.